

Úvodní stránka>Obrátit se na soud>Kde a jak>Právo kterého státu se použije?

Právo kterého státu se použije?

Řecko

Má-li právní vztah mezi jednotlivci prvky, které ho pojí s více než jedním státem (mezinárodní prvek), a dojde-li ke sporu, nepoužívají řecké soudy nutně řecké právo a budou zjišťovat, které právo se musí uplatnit (rozhodné právo) podle mezinárodního práva soukromého. Mezinárodní právo soukromé je mechanismus, který funguje na základě pravidel týkajících se kolizních kritérií, aby bylo možno stanovit rozhodné právo (tj. ustanovení práva jedné země), kterým může být právo dotyčného soudu, nebo právo jiné země. Ke stanovení rozhodného práva na základě pravidel týkajících se kolizních kritérií se používá jedno či více hraničních určovateli. Hraniční určovatel je element sporu s mezinárodním prvkem, který vede k uplatnění konkrétního pravidla mezinárodního práva soukromého za účelem stanovení rozhodného práva v dané věci, tj. řeckého práva, nebo práva cizího státu (kolize norem).

1 Zdroje platných norem

Základním zdrojem pro určení rozhodného práva jsou řecké právní předpisy. Pojem práva zahrnuje také dvoustranné a mnohostranné mezinárodní úmluvy ratifikované Řeckem, které se po ratifikaci používají stejně jako řecké vnitrostátní právní předpisy. Pojem práva zahrnuje rovněž právo Evropské unie, zejména nařízení. Vzhledem k neustálému nárůstu soukromých transakcí uskutečňovaných na mezinárodní úrovni, a to z hlediska počtu i druhu, hrají při zaplňování mezer v mezinárodním právu soukromém, které se používá ke stanovení rozhodného práva, zásadní úlohu judikatura řeckých soudů a Soudního dvora Evropské unie, ačkoli se nejedná o formální zdroj práva.

1.1 Vnitrostátní normy

Hlavní ustanovení jsou obsažena v článcích 4–33 občanského zákoníku a v dalších právních předpisech, například článcích 90–96 směnečného zákona 5325/1932 a článcích 70–76 šekového zákona 5960/1933.

1.2 Vícestranné mezinárodní úmluvy

Níže jsou uvedeny některé mnohostranné mezinárodní úmluvy:

Ženevská úmluva ze dne 19. května 1956 o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě ratifikovaná Řeckem zákonem 559/1977

Haagská úmluva ze dne 5. října 1961 o právu použitelném na formu závětí ratifikovaná Řeckem zákonem 1325/1983

Haagská úmluva ze dne 15. listopadu 1965 o doručování soudních a mimosoudních písemností v cizině ve věcech občanských a obchodních ratifikovaná Řeckem zákonem 1334/1983

Haagská úmluva ze dne 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí ratifikovaná Řeckem zákonem 4020/2011.

1.3 Hlavní dvoustranné úmluvy

Níže jsou uvedeny některé dvoustranné mezinárodní úmluvy:

Úmluva ze dne 17. května 1993 mezi Řeckou republikou a Albánskou republikou o právní pomoci v občanských a trestních věcech ratifikovaná Řeckem zákonem 2311/1995

Smlouva ze dne 3. srpna 1951 mezi Řeckem a USA o přátelství, obchodu a plavbě ratifikovaná Řeckem zákonem 2893/1954.

2 Uplatňování kolizních norem

2.1 Povinnost soudce uplatnit kolizní normy z vlastní iniciativy

Je-li podle kolizních kritérií obsažených v řeckém mezinárodním právu soukromém rozhodným právem právo jiné země, zohlední to řecký soudce z vlastního podnětu, tj. aniž by je musely sporné strany citovat, a musí ověřit, která ustanovení cizího práva se použijí (článek 337 občanského soudního řádu).

2.2 Zpětný odkaz

Pokud pravidla řeckého mezinárodního práva soukromého stanoví, že se použije právo jiné země, použijí se ustanovení jejího hmotného práva, tj. odkazuje se pouze na tato ustanovení, a nikoli na ustanovení mezinárodního práva soukromého této země (článek 32 občanského zákoníku), jež mohou naopak uvádět, že se použije řecké právo nebo právo jiného třetího státu.

2.3 Změna kolizního kritéria

Hraniční určovatel právního vztahu se během vztahu často mění (například sídlo společnosti je přemístěno z jedné země do druhé), přičemž v tomto případě se mění také rozhodné právo. Existují pravidla, která výslovně stanoví řešení, pokud jde o to, které právo se nakonec použije; v opačném případě uplatní soud rozhodné právo, jež použil původně před změnou hraničního určovatele, nebo následně, případně kombinaci obou právních úprav v závislosti na okolnostech dané věci.

2.4 Výjimky z obvyklého uplatňování kolizních norem

Pokud řecké mezinárodní právo soukromé stanoví, že se použije cizí právo, avšak jeho použití je v rozporu s řeckým veřejným pořádkem (článek 33 občanského zákoníku), nepoužije řecký soud při projednávání dané věci příslušné ustanovení cizího práva, nýbrž jiná ustanovení cizího práva (negativní funkce). Pokud však bylo použití tohoto ustanovení vyloučeno a vzniklo by v cizím právu právní vakuum, překlene se použitím řeckého práva (pozitivní funkce).

Jednou z možností, jak ochránit zájem řeckého právního řádu, je přijetí přímo použitelných norem. Tyto normy upravují zvláště důležité otázky ve vnitřních právních vztazích státu a řecké soudy je použijí přímo ve věcech s mezinárodním prvkem, které se neřeší použitím řeckého mezinárodního práva soukromého.

2.5 Zjištění cizího práva

Řecký soudce může použít jakékoli prostředky, jež považuje za vhodné k zjištění obsahu použitelného cizího práva. Tato znalost se může zakládat na právních informacích, které jsou soudci známy, nebo si je může vyhledat v (mnohostranných a dvoustranných) mezinárodních úmluvách, podle nichž se členské státy vzájemně zavázaly poskytovat si informace, nebo si je může vyžádat u vnitrostátních či zahraničních vědeckých organizací. Je-li určení rozhodného cizího práva obtížné či ukáže-li se jako nemožné, může řecký soudce požádat sporné strany o součinnost, aniž by se však omezoval na důkazy, které předloží (článek 337 občanského soudního řádu).

Výjimečně použije řecký soudce řecké právo místo rozhodného cizího práva, pokud navzdory veškerému vynaloženému úsilí nebylo možné obsah cizího práva zjistit.

3 Kolizní pravidla

3.1 Smluvní závazky a právní akty

Řecký soudce stanoví rozhodné právo v případě většiny smluv a právních úkonů uskutečněných ke dni 17. prosince 2009 nebo posléze podle nařízení (ES) č. 593/2008, známého jako Řím I. Zpravidla se použije právo, které si strany zvolí.

Co se týká smluv a právních úkonů uskutečněných v období od 1. dubna 1991 do 16. prosince 2009, rozhodné právo je určeno na základě Římské úmluvy ze dne 19. června 1980, která stanoví stejné obecné pravidlo, tj. právo, které si strany zvolí.

Co se týká všech kategorií smluvních závazků a právních úkonů, které jsou z oblasti působnosti výše uvedeného nařízení a úmluvy výslovně vyloučeny, jakož i smluvních závazků a právních úkonů uskutečněných přede dnem 1. dubna 1991, rozhodné právo je určeno podle článku 25 občanského zákoníku, který stanoví stejné obecné pravidlo jako nařízení.

3.2 Mimosmluvní závazky

Řecký soudce určí právo, které se použije na závazky plynoucí z občanskoprávních deliktů a závazky plynoucí z bezdůvodného obohacení, jednatelství bez příkazu a předsmuvní odpovědnosti (*culpa in contrahendo*) ke dni 11. ledna 2009 nebo posléze, podle nařízení (ES) č. 864/2007, známého jako Řím II.

Obvykle se použije právo státu, ve kterém byl delikt spáchán.

Co se týká občanskoprávních deliktů, které nespádají do oblasti působnosti výše uvedeného nařízení, a deliktů spáchaných přede dnem 11. ledna 2009, rozhodné právo je určeno podle článku 26 občanského zákoníku, který stanoví stejné obecné pravidlo jako nařízení.

Podle řecké judikatury je právem, které se použije na odpovědnost plynoucí z bezdůvodného obohacení přede dnem 11. ledna 2009, právo státu, jež je nejvhodnější s ohledem na celkové skutkové okolnosti dané věci.

3.3 Osobní stav, jeho aspekty související s občanským stavem (jméno, bydliště, způsobilost k právům a právním úkonům)

– Fyzické osoby

Jméno, bydliště

Jelikož se jméno a bydliště používá k individuální identifikaci fyzické osoby, je právo, které se na ně použije, určeno pokaždé v rámci konkrétního právního vztahu, jenž je třeba upravit. Jméno a bydliště manželů se tudíž řídí právem upravujícím jejich osobní vztahy v souladu s článkem 14 občanského zákoníku; v případě nezletilých dětí se řídí právem upravujícím vztah mezi rodičem a dítětem v souladu s články 18–21 občanského zákoníku.

Způsobilost k právům a právním úkonům

Co se týká záležitostí souvisejících se způsobilostí určité osoby (Řeka nebo cizince) přijímat práva a povinnosti, provádět právní úkony a být stranou soudního sporu a účastnit se osobně soudního řízení, použije se právo státu, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem (články 5 a 7 občanského zákoníku; čl. 62 písm. a) a čl. 63 odst. 1 občanského soudního řádu). Není-li cizinec způsobilý provádět právní úkony nebo účastnit se osobně soudního řízení podle práva státu, jehož je státním příslušníkem, řecké právo však stanoví, že tuto způsobilost má (s výjimkou právních úkonů spadajících do oblasti působnosti rodinného práva, dědického práva a majetkového práva v případě majetku nacházejícího se mimo Řecko), použije se řecké právo (článek 9 občanského zákoníku a článek 66 občanského soudního řádu).

– Právnícké osoby

Co se týká záležitostí souvisejících se způsobilostí právníckých osob k právům a právním úkonům, podle článku 10 občanského zákoníku se použije právo státu, ve kterém má právnícká osoba své sídlo. Podle řecké judikatury se pojmem „sídlo“ rozumí skutečné sídlo, nikoli zapsané sídlo.

3.4 Určení vztahu rodič – dítě, včetně osvojení

3.4.1 Určení vztahu rodič – dítě

Otázky související se vztahy mezi rodiči a dětmi se vztahují k rodinným vazbám mezi rodiči a dětmi a souvisejícím právům a povinnostem z nich vyplývajícím. Při rozhodování o tom, zda se dítě narodilo v manželství, nebo mimo ně (článek 17 občanského zákoníku), je rozhodným právem:

právo státu upravující osobní vztah mezi matkou dítěte a jejím manželem při narození dítěte, jak je definováno v článku 14 občanského zákoníku, pokud bylo manželství zrušeno před narozením dítěte, právo státu upravující osobní vztah mezi matkou dítěte a jejím manželem v době zrušení manželství, jak je definováno v článku 14 občanského zákoníku.

Rozhodné právo pro vztah mezi rodičem a dítětem v případě dětí narozených v manželství, a to i tehdy, je-li manželství zrušeno:

řecký soudce určí rozhodné právo podle Haagské úmluvy ze dne 19. října 1996 o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznávání, výkonu a spolupráci ve všech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí, kterou Řecko ratifikovalo zákonem 4020/2011, a to s ohledem na rodičovskou zodpovědnost a opatření k ochraně dětí, v případě práva státu, který je smluvní stranou výše zmíněné úmluvy.

Rozhodné právo v případě státu, který výše uvedenou úmluvu neratifikoval, nebo s ohledem na záležitost, které zmíněná úmluva neupravuje, v souladu s článkem 18 občanského zákoníku:

pokud jsou státními příslušníky téhož státu – právo tohoto státu,

pokud po narození dítěte získali novou společnou státní příslušnost – právo státu jejich poslední společné státní příslušnosti,

pokud jsou před narozením dítěte státními příslušníky různých států a po jeho narození se jejich státní příslušnost nezmění nebo pokud jsou před narozením dítěte státními příslušníky téhož státu, po narození dítěte se však státní příslušnost rodičů nebo dítěte změní – právo státu, ve kterém měli poslední společné obvyklé bydliště v době narození dítěte,

pokud nemají společné obvyklé bydliště – právo státu, jehož je dítě státním příslušníkem.

Rozhodné právo pro vztahy mezi matkou a otcem a dítětem narozeným mimo manželství (články 19 a 20 občanského zákoníku):

pokud jsou státními příslušníky téhož státu – právo tohoto státu,

pokud po narození dítěte získali novou společnou státní příslušnost – právo státu jejich poslední společné státní příslušnosti,

pokud jsou před narozením dítěte státními příslušníky různých států a po jeho narození se jejich státní příslušnost nezmění nebo pokud jsou před narozením dítěte státními příslušníky téhož státu, po narození dítěte se však státní příslušnost rodičů nebo dítěte změní – právo státu, ve kterém měli poslední společné obvyklé bydliště v době narození dítěte,

pokud nemají společné obvyklé bydliště – právo státu, jehož je otec nebo matka státním příslušníkem.

Rozhodné právo pro vyživovací povinnosti rodičů vůči dítěti:

řecký soudce stanoví rozhodné právo ke dni 18. června 2011 nebo posléze na základě nařízení (ES) č. 4/2009, jak je stanoveno v Haagském protokolu ze dne 23. listopadu 2007. Zpravidla se použije právo státu, ve kterém má povinný obvyklé bydliště.

3.4.2 Osvojení

Rozhodným právem pro podmínky osvojení a zrušení osvojení s mezinárodním prvkem je právo státu, jehož je každá osoba, již se osvojení týká, státním příslušníkem (článek 23 občanského zákoníku). Rozhodným právem pro formu osvojení je právo stanovené v článku 11 občanského zákoníku, tj. právo, kterým se řídí jeho obsah, nebo právo místa, ve kterém k němu došlo, nebo právo státu, jehož jsou všechny strany státními příslušníky. Jsou-li osobami, jichž se osvojení týká, státní příslušníci různých států, musí být splněny podmínky podle všech právních řádů příslušných států, přičemž pro platnost osvojení nesmí existovat podle těchto právních řádů žádné překážky.

Rozhodné právo pro vztahy mezi osvojiteli a osvojeným dítětem:

pokud jsou po osvojení státními příslušníky téhož státu – právo tohoto státu,
pokud v době osvojení získají novou společnou státní příslušnost – právo státu jejich poslední společné státní příslušnosti,
pokud jsou před osvojením státními příslušníky různých států a po osvojení se jejich státní příslušnost nezmění nebo pokud jsou před osvojením státními příslušníky téhož státu, po ukončení řízení o osvojení se však státní příslušnost jedné z osob, jichž se osvojení týká, změní – právo státu, ve kterém měli poslední společné obvyklé bydliště v době osvojení,
pokud nemají společné obvyklé bydliště – právo státu, jehož je osvojitel státním příslušníkem, nebo pokud si dítě osvojují manželé, právo, které upravuje jejich osobní vztah.

3.5 Manželství, nesezdané soužití, registrované partnerství, rozvod, rozluka, vyživovací povinnost

3.5.1 Manželství

Hmotněprávní podmínky

Rozhodným právem pro podmínky, jež musí splňovat osoby, které hodlají uzavřít manželství, a pro překážky uzavření manželství je právo státu, jehož jsou státními příslušníky, jsou-li státními příslušníky téhož státu, nebo pokud jsou státními příslušníky různých států, právo jednoho z těchto států (čl. 13 odst. 1 písm. a) občanského zákoníku).

Procesní podmínky

Aby bylo manželství formálně platné, je rozhodným právem právo státu, jehož jsou osoby, které mají uzavřít manželství, státními příslušníky, pokud jsou státními příslušníky téhož státu, nebo jsou-li příslušníky různých států, právo jednoho ze států, jehož jsou státními příslušníky, nebo právo státu, ve kterém je manželství uzavřeno (čl. 13 odst. 1 písm. b) občanského zákoníku). Řecký právní řád vyžaduje pro uzavření manželství splnění určitých náležitostí; svazky mezi páry, které žijí ve společné domácnosti, formálně však manželství neuzavřely, se v Řecku považují za platné za předpokladu, že se pokládají za platné podle cizího práva a že osoby, které žijí ve společné domácnosti, nejsou Řekové.

Osobní vztahy mezi manželi

Osobními vztahy mezi manželi jsou vztahy založené na jejich sňatku, jež nesouvisí s majetkem, jako je například manželské soužití a práva a povinnosti, včetně vyživovacích povinností.

Rozhodné právo pro osobní vztahy mezi manželi (článek 14 občanského zákoníku) kromě vyživovacích povinností:

pokud jsou manželé po sňatku státními příslušníky téhož státu – právo tohoto státu,

pokud manželé získali během manželství novou společnou státní příslušnost – právo státu jejich poslední společné státní příslušnosti,

pokud byli manželé během manželství státními příslušníky téhož státu a jeden z nich se později stal státním příslušníkem jiného státu – právo státu jejich poslední společné státní příslušnosti, je-li druhý manžel dosud státním příslušníkem tohoto státu,

pokud byli manželé před uzavřením manželství státními příslušníky různých států a po uzavření manželství se jejich státní příslušnost nezmění nebo pokud byli před uzavřením manželství státními příslušníky téhož státu, po uzavření manželství se však státní příslušnost jednoho z nich změní – právo státu, ve kterém měli poslední společné obvyklé bydliště,

pokud nemají během manželství společné obvyklé bydliště – právo státu, k němuž mají manželé nejužší vztah.

Vyživovací povinnosti

Rozhodné právo je určeno podle článku 4 Haagské úmluvy ze dne 2. října 1973, kterou Řecko ratifikovalo zákonem 3137/2003, tj. jedná se o právo státu, ve kterém má oprávněný své obvyklé bydliště.

Režimy společného jmění manželů

Režim společného jmění manželů se vztahuje na vlastnická práva a příslušné povinnosti vzniklé z důvodu manželství.

Rozhodným právem je právo upravující osobní vztah manželů bezprostředně po uzavření manželství (článek 15 občanského zákoníku).

3.5.2 Nesezdané soužití a registrované partnerství

Řecký právní řád uznává i jinou formu soužití než manželství, jak stanoví zákon 3719/2008. Podle výslovného ustanovení obsaženého ve výše uvedeném zákoně se zmíněný zákon vztahuje na veškerá registrovaná partnerství uzavřená v Řecku nebo před řeckými konzulárními úřady bez ohledu na to, zda jsou partnery Řekové či cizinci, a to s ohledem na formu i celkové vztahy partnerů. Je-li registrované partnerství uzavřeno v zahraničí, rozhodným právem pro jeho formu je právo stanovené v článku 11 občanského zákoníku, tj. jedná se o právo, které upravuje jeho obsah, nebo právo státu, ve kterém bylo registrované partnerství uzavřeno, nebo právo státu, jehož jsou partneři státními příslušníky; rozhodným právem s ohledem na vztahy partnerů je právo státu, ve kterém bylo registrované partnerství uzavřeno.

3.5.3 Rozvod a rozluka

Rozhodné právo pro záležitosti související s rozvodem nebo jinou formou rozluky je stanoveno podle nařízení (ES) č. 1259/2010, kterým se zavádí posílená spolupráce v oblasti rozhodného práva ve věcech rozvodu a rozluky, známého jako Řím III. Hlavním pravidlem je, že se manželé mohou dohodnout na volbě práva rozhodného pro rozvod a rozluku, jedná-li se o jeden z těchto právních řádů: a) právo státu, ve kterém mají manželé obvyklé bydliště v době uzavření dohody; nebo b) právo státu, ve kterém měli manželé poslední společné bydliště, pokud tam jeden z manželů v době uzavření dohody dosud bydlí; nebo c) právo státu státní příslušnosti jednoho z manželů v době uzavření dohody; nebo d) právo soudu rozhodujícího v dané věci.

3.5.4 Vyživovací povinnost

Výše zmíněné nařízení výslovně stanoví, že se nevztahuje na vyživovací povinnosti v případě bývalých manželů, jelikož tato záležitost je upravena v článku 8 Haagské úmluvy ze dne 2. října 1973, kterou Řecko ratifikovalo zákonem 3137/2003, v němž je upřesněno, že rozhodným právem je právo státu, ve kterém se uskutečnilo řízení o rozvodu manželství nebo o rozluce.

3.6 Majetkové poměry v manželství

Viz poslední odstavec oddílu 3.5.1.

3.7 Závěti a dědictví

Rozhodné právo pro veškeré záležitosti související s děděním s výjimkou formy pořízení a zrušení závěti je stanoveno podle nařízení (EU) č. 650/2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení.

Pokud byla pořízena závěť, považuje se tato závěť za platnou, je-li učiněna formou stanovenou v některém z níže uvedených právních řádů (článek 1 Haagské úmluvy ze dne 5. října 1961 o právu použitelném na formu závětí):

právo státu, ve kterém zůstavitel pořídil svou závěť,

právo státu, jehož byl zůstavitel státním příslušníkem v době pořízení závěti nebo smrti,

právo státu, ve kterém měl zůstavitel místo pobytu nebo bydliště v době pořízení závěti nebo smrti,

pokud se závěť týká nemovitého majetku: právo státu, ve kterém se tento majetek nachází.

3.8 Věcná práva

Rozhodné právo pro věcná práva k nemovitému majetku je stanoveno v článku 27 občanského zákoníku, tj. jedná se o právo státu, ve kterém se nemovitý majetek nachází.

Rozhodné právo pro odpovědnostní vztahy podle závazkového práva související s nemovitým majetkem je stanoveno podle nařízení (ES) č. 593/2000, nazývaného Řím I, přičemž obecným pravidlem je to, že se použije právo, které si strany zvolí.

Rozhodným právem pro formu výše uvedených úkonů je právo státu, ve kterém se nemovitý majetek nachází (článek 12 občanského zákoníku).

3.9 Insolvency

Rozhodné právo pro insolvenční řízení a její důsledky je stanoveno podle nařízení (ES) č. 1346/2000 o úpadkovém řízení, tj. jedná se o právo státu, ve kterém bylo příslušné řízení zahájeno.

Poslední aktualizace: 26/03/2018

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.